

I. ÉVFOLYAM
7. SZÁM
ROMA LAP
1993. JÚLIUS
ÁRA: 9,50 Ft

HOSSZÚ ÚT

LD
„LUNGO DROM”

P OSTAFORDULT V VAL

Tisztelt Szerkesztőség

Besenyőtelken 1992 decemberében alakult meg a Lungo Drom helyi tagszervezete. Május 1-jén bált rendeztünk, aminek a bevételét a gyermeknapra szántuk. Ma, amikor igen kevés idő jut a gyerekekkel való együttlétre, úgy döntöttünk, hogy az egész napot a szabadban töltjük. 10 órakor kimentünk a kö-

zeli Kocka-kertbe. Amíg a gyerekek játszottak, addig a szülők az üstben ebédet főztek. Ebéd után a gyerekek fagyaltot és üdítőt kaptak. Ezek után a szülők és gyerekek felszabadultan, vidáman játszottak. Azt hiszem, ez a nap nem csak a gyerekeknek, hanem a szülőknek is emlékezetes marad.

Tisztelettel:
Váradai Hermáné
Besenyőtelek

Címlapon: Hargitai Lajos felvétele

LD
„LUNGO DROM”

ROMA LAP
Megjelenik havonta

Kiadja: az
„Oktatási és
Továbbképzési
Központ”
Alapítvány

5000 Szolnok, Szapáry út 19.
Telefon/telefax: (56) 420-110

Felélős szerkesztő: *Paksi Éva*
Tervezőszerkesztő: *Pozsa József*
Fotóriporter: *Hargitai Lajos*
Felélős kiadó: *Parkas Flórián*

Nyomdai munkák:
REPRO STUDIO Nyomdaipari
Egyéni Cég, Verseghy Nyomda Kft.
Szolnok

ISSN 1216-982X

Sok sikert!

Mindig jó érzés, ha az ember egy olyan új kiadványt tart kezében, amely színes, tartalmas és előremutató. Az LD egy ilyen lap. Öszintén örülök, hogy megjelent, hiszen sokat tehet a szemléletformálás érdekében. További munkájukhoz kívánok nagyon sok sikert. Öszinte üdvözléssel:

Kovács Gyuláné dr.
Közép-Tisza Vidéki Környezet-
védelmi Felügyelőség igazgatója
Szolnok

Kedves LD!

Nagyon örülök, hogy van az LD című lap. Színvonalasnak tartjuk. A mezőberényi polgármesteri hivatal és a művelő-

dési ház is nagyon fontosnak tartja. Elmondásuk szerint sokat tanulnak belőle. További sok sikert kívánunk a szerkesztőség minden munkatársának.

Mezei Kálmán

Mezőberény

Köszönet

A „Lungo Drom” Érdékvédelmi Cigányszövetség Vezetősége, valamint a Heves megyei ügyvivő testület nevében mély tisztelettel megköszönöm **Nagyné Váradai Annának**, a Heves Megyei Művelődési Központ munkatársának azt a hatalmas munkát, odaadást és szeretetet, mellyel a Fesztivált megrendezte. Nem kisebb tisztelettel köszönöm meg a Recski polgármester úr munkáját, és azt, hogy lehetőséget adott a Heves Megyei romák találkozására.

Tisztelettel:

Lólé Mihály

Heves Megye ügyvivő elnöke

Kedves Paksi Éva!

Szeretném megköszönni, hogy lehetőséget adtak egy olyan idős asszonynak, mint amilyen Szabó Mária néni, aki hosszú évtizedes fáradhatatlan és kemény fizikai munkával kereste kenyerét. hogy az LD újságban, a régi mesterségeket bemutató sorozatban ő is helyet kapott. Sajnos, az örömben van egy kis ürmös is, mert Mari nénink községünk utolsó élő személye, aki teknő és fakánakészítéssel foglalkozik. 78 éves kora ellenére, ha lassan is, de még mindig dolgozik. Mint már említettem, kihalóban van e régi mesterség. Amíg Mari néni egészsége engedi, szeretnénk egy pár fiatalal ezt a szakmát elsajátíttatni. Ebben kérjük az önök segítségét. Felhívással szeretnénk élni mindazon emberekhez, akik tudnak a városukban, falvaikban olyan kereskedőkről, vásárosokról, akik teknőket, fakanalakat, vagy más dísz tárgyakat árulnak, hogy hívják fel a figyelmüket a következő lehetőségre. Megrendelésre Mari néni elkészíti a kívánt terméket, mi pedig vállaljuk annak házhoz szállítását. A befolyt összeg egy részéből finanszíroznánk fiataljaink betanítását, anyagköltségét.

Segítségüket előre is megköszönöm.

Címem:

Burai Flórián
Kötelek Pozsonyi u. 5., 5062

A portás bácsi végül is lemondóan legyint, majd kulccsomóját rázogatva odalép a nagykapuhoz, és határozott mozdulattal bezárja. Az iskola csendbe burkolózott, a megszokott gyerekzsivajnak már nyoma sincsen. Valahol a magasban még ott lebeg az a hatalmas ordítás, mellyel a serdülő ifjúság az AKÁCIÓ felírat elé V betűt író társát jutalmazta. Még élénken átélt az a mindent elsöprő roham, mely szinte kaput kiszakítva, filmekben látott tájfun, árvizet, tornádót meghazudtolva söpört ki a kapun. A diákság a maga részéről befejezettnek nyilvánította a tanévet. Aki eddig nem bírt beléjük verni némi tudást, az most már ne is próbálkozzon. Számukra a tomboló forróságú nyár, az elemi erővel sugárzó Napocska, a hűs vízű strand jelenti az oly sokszor megálmodott, megénekelte szebb jövőt. Nyári tábor, egy kis pénzkereset, egy kis szórakozás, ezek érdeklik őket csupán. Na meg a másik nem.

Fiúk, akik magabiztosan, majd két méter magasból szemlélik a buszon viháncoló lányokat, megannyi leendő szépségkirálynőt. Kisportoltan, napbarnítottan néznek egymás szemébe. A köpeny már a múlttá, az egyforma öltözködés kiment a divathóból. Ma több ezer forintos cipők, farmerok, trikók a menő szerelés. Akkor is, ha a szülő be-

lerokkan, akkor is, ha az utolsó fillérünk megy el rá, mert a gyerek...

Hát igen, a gyerek! Az ember felnéveli ezt a szemtelen, pimasz tekintetű, mindent jobban tudó kisördögöt, fölállózza a szabadejét – minden idejét –, aztán jön egy nyikhaj, bőrkabátos illető, és már viszi is. Fiunk meg neki áll borotválkozni, mert van egy lány, aki...

Az ember szíve meg majd meg hasad. Mert övéké a nyár, övéké a szünidő, övéké az élet. Legfeljebb annyit tehetünk, hogy gondosan eldugjuk a bizonyítványunkat, nehogy megtalálja az a semmirekellő és gonoszkodva ér-

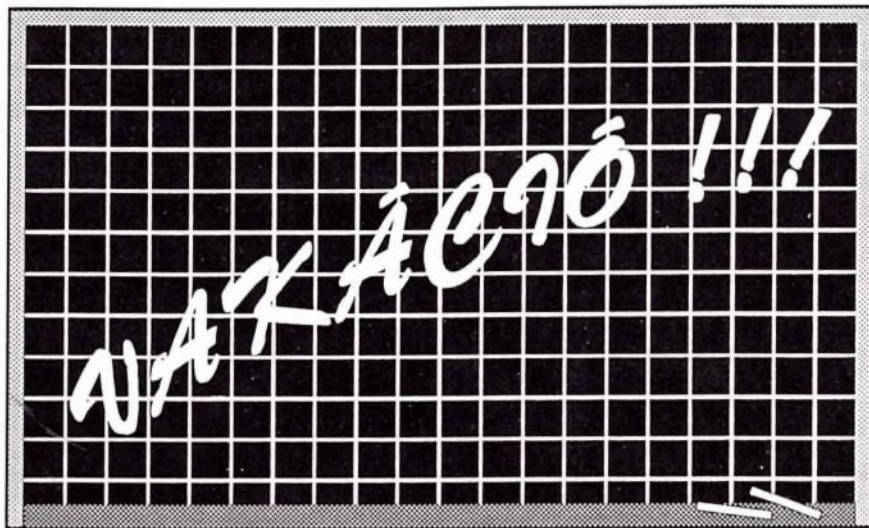
deklődjön, miért osztályoztak akkor fordítva, hogy a kettes a jó jegy?

Még hogy akkoriban! Amikor azt sem tudják, mi ajtó. Az Omega, meg az Illés nekik már csak történelem! Elmennek a diszkóba, ahol dühörög a monoton gépzene. És száz forint egy kóla. Amit persze mi fizetünk. Mert diákunka nincs, az építőtáborok szinte teljesen megszűntek, nyári munkára senkit sem alkalmaznak. Kell a munka a felnőtteknek. Meg az illegális munkavégzőknek. Gyerek esetleg titokban, rokonoknál. Roma fiatal pedig, ha dolgozni szeretne, ugyan hol is kopogtathatna?

Száz fölötti a mozihelyár, magas a strandbeugró, a diszkóba pedig már el sem érdemes indulni félezernél kevessebbel. Marad a lődörgés, a padokon üldögélés, meg a semmittevés. Valahogy manapság senki nem tesz semmit azért, hogy ellegyen ez a gyerek-sereg. Mintha fölöslegessé vált volna egy felnövekvő nemzedék. Csak útban vannak, nyűg a társadalom nyakán. Egyedül a kereskedelemnek fontos, hiszen rájuk épül az egész fogyasztás. A hamburgertől a trikókon át a márkás cipőig minden. A pénzük, az a kevés, tehát kell. Velük pedig majd csak lesz valami.

Még szerencse, hogy őket ez az egész egy cseppet sem érdekli. Hatalmas ordítással kirohantak az iskolakapun és hátra sem nézve usgyi! – elszaladtak a szélrózsa minden irányába, egyszerre. A portás bácsi pedig kulccsomóját zörgetve szép csendesen legyint és bezárja a nagykaput. – Na, majd szeptemberben! – gondolja magában. – Majd akkor ráncbaszednek benneteket. Addig pedig jó nyaralást, gyerekek!

Csillei Béla

LÁTOGATÓBAN

Meghívó érkezett a Lungo Drom Országos Érdekvédelmi Cigányszövetség és a Lungo Drom roma lap részére a Tolna Megyei Független Cigányszervezet vezetőségétől. Ismerkedésre, tapasztalatcserére hívtak bennünket. A találkozó – szerénytelenség nélkül – jól sikerült. Mindkét szervezet hasznos tapasztalatok birtokába került, és megfogalmazódott a cigányság helyzetének a javítása érdekében a további együttműködés gondolata is. És persze az sem mellékes, hogy ez a találkozó is rácsáfolt a sajtó azon állítására, miszerint a cigányszervezetek nem tudnak egymással párbeszédet folytatni.

– A Tolna Megyei Független Cigányszövetséget még 1989-ben alapították, de gyakorlatilag csak 1993. január 2-ától működik úgy, ahogyan. A megelőző időszak alatt abszolút nem működött. Azt lehet mondani, hogy mi egy új szervezetbe kezdtünk, csak a neve maradt a régi – kezdte szervezetük bemutatását Kalányos György elnök.

– Miért ragaszkodtak a régi névhez? Nem lett volna szerencsésebb újat próbálkozni?

– A név – úgy érezzük –, nem járható le. Épp ezért is voltam egy kicsit felháborodva, amikor Fodor Gábor képviselő úrtól egy olyan levelet kaptunk, hogy azért nem részesülhetett ez a szervezet 1992-ben anyagi támogatásban, mert eljárás folyik ellene. Én ezt a szervezet nevében kikértem magunknak. Nem a szervezet ellen, hanem egyes emberek ellen folyt eljárás. Épp ezért éreztem úgy, hogy maradhat a név. A Tolna Megyei Független Cigányszövetség magába foglalta az egész eddigi elképzeléseinket, a terveinket. 16 szervezetet örököltünk. Ebből 2–3 működőképes volt. Ők valóban működtek is, de pénz és vezetés nélkül voltak. 10 olyan szervezetünk van, akikre azt mondhatom, hogy valóban működnek. A fennmaradó hat, meg most nemcsak azokról beszélek, mert a megyében még vannak kiaknázatlan lehetőségek. Van legalább 30 község, ahol lehetne szerveződni. Ezeket el is kezdjük megszervezni. Hosszútávú tervünk, hogy az egész megyében, ahol cigányok élnek, megalakítsuk a szerve-

zetet. Megfelelő érdekképviseléssel. Célunk, hogy megtanítsuk a szervezetvezetőinket néhány alapvető dologra. A legjobban szándék mellett, van olyan szervezetvezetőnk, aki írni-olvasni is alig tud, de több mint 300 ember, mintegy messzire követi.

– Milyen formában, milyen keretek között gondolják az „oktatást”

– Ilyenre még nem gondoltunk. Nagyon sok dologról most hallottunk először a Lungo Drom Országos Érdekvédelmi Cigányszövetségtől. Szervezetünkben is folyik az úgynevezett öntisztulási folyamat. Az új szervezetek levál-

tották az előző garnitúrát. Mostmár eljutottunk odáig is, hogy a cigány lakosság tudja, hogy igenis, kell a képviselőtestületbe egy olyan ember – és csakis olyan –, akihez odamehetnek a gondjaikkal, aki tesz is értük valamit.

– Apropos, gondok! Tolnában, hogyan élnek a cigány emberek?

– Ezt kétféleképpen lehetne jellemezni. Vannak olyan régiók, ahol halmozottan hátrányos helyzetűek az emberek. Sárszentlőrinc és Nagydorog térségében az országos munkanélküliségi átlagnak majdnem a kétszerese a munkanélküliségi ráta. El lehet képzelni, hogy milyen ott helyzet. Vannak olyan falvak, ahol a cigány lakosság 90, sőt 100%-a munkanélküli. Családi pótlékból, segélyből és a kiskertekből él. Ez a valóság. Nagyon sokan alkalmi munkából élnek. Aztán vannak az úgynevezett jobb környékek, ahol megmaradt a tsz, így megmaradt a munkahely is. Itt jobb az emberek sorsa.

– Visszatérve a cigányszervezetre, a cigányszervezetekre. Kalányos György hogyan ítéli meg a szervezetek helyzetét? Szükséges-e az a 200 szervezet, ami állítólag működik az országban?

– Az a véleményem, hogy nem. És most nem a szervezeteket akarom bántani. Van – úgy mondják – 800 ezer cigány ebben az országban. Ezekre az emberekre hivatkozva van 200-nál több szervezet. És ezek képviselik – azt mondják – a romákat.

– Képviselek?

– Nem. És hogy őszinte legyek, még mi sem olyan szinten, ahogyan azt szeretnénk. Ennek azonban különböző akadályai vannak. Csakhogy néhányat említsek: a személyiség, az ismeretség kérdése. Vagy – van olyan önkormányzat, amely teljesen elzárkózik előlünk, viszont olyan is van – hála Istennek –, akik a legmesszebbmenőkig támogatnak.

– Mi az előzménye a Lungo Drom iránti rokonszenvnek?

– A Lungo Drom az egyedüli országos cigányszervezet, aki egyértelműen magára vállalta a vidék cigányságát. Nekünk nagyon rokonszenves a vidéki székhely. Nem beszélve arról, hogy nem azt a frázist „pufogatja”, amit nemrég egy hölgy: hogyha nincs kenyér, majd eszünk kalácsot. A Lungo Drom testközelből ismeri a problémákat, és sokat tesz azok enyhítésére. Én is azt vallom, amit a Farkas Flórián, hogy nagyon

fontos helyi szinten megalakítani az érdekképviseletet.

*

A Tolna Megyei Független Cigányszövetség szervezésében egyhetes életmódtábor zajlik Domboriban.

– **Mi a célja ennek a tábornak?** – kérdeztem Csicsó Ilona táborvezetőt.

– A tábor életmódtábornak nevezzük. Az egyetlen célja, hogy ezek a gyerekek eljussanak valahová. Mivel a szülők fizetni nem tudnak, a tábor ingyenes. Megpróbáltuk összekoldulni a szükséges pénzt. Pályáztunk is. A Nemzeti Etnikai és Kisebbségi Hivattaltól és az Ezredforduló Alapítványtól nyertünk.

– **Hány gyermeket tudnak táboroztatni?**

– Huszonhatot. Négy felnőtt van velük. Minden tagszervezetünkől 2 gyermeket tudunk fogadni.

– **Milyen programokkal töltik ki a gyerekek idejét?**

– Ma kajakoztak. Általában játékos vetélkedőink vannak, és hamarosan túrázni is fogunk.

*

– Balogh Mária vagyok, és Tolnáról érkeztem.

– **Ha jól tudom, most vagytok itt második napja.**

– Igen. Még ezek után jönnek a jó dolgok. Sok barátunk van már.

– **Elmondanád, hogy hogyan telik egy napotok?**

– 7 órakor van ébresztő. Utána tornázni is szoktunk. Jön a reggeli, aztán ját-

szunk. Ma kajakoztunk, meg fürdöttünk. Este 10 órakor van takarodó. Én még soha nem voltam táborban. Csak azt tudom mondani, hogy nagyon jó itt.

MEGISMERTÉ A VILÁG

Azoknak, akik a sportban valamelyest otthon vannak, bizonyára ismerősen cseng ennek a 24 éves szekszárdi fiatalembernek, Czanka Attilának a neve.

Gyermekkorát Romániában élte meg. 9 évesen kezdett eljárni az edzőterembe. Nem kisebb cél lebegett nap mint nap a szeme előtt, mint hogy egyszer majd megismerje a világot. Merész álom, merész terv. Attilának négyen vannak testvérek. A szülők látják fiuk óriási akarátát, amiben tudnak, segítenek hát neki. És Attila edzője már az első hét eltelte után látott benne fantáziát. 1 hónappal később országos bajnokságot nyer Romániában. Aztán még tízenötöt. 1985-ben junior európa és világbajnokságot nyer. 1986-ban, 17 évesen a felnőtt világbajnokságon 2. helyezést ért el. Sorolhatnám még tovább az elnyert díjakat, nem teszem.

1990-ben települt át Magyarországra. Románia elvesztett, hazánk nyert egy többszörös európa és világbajnokot.

Czanka Attila Szekszárdon él. Napjai nagy részét az edzés tölti ki. Nagyon sok munka van a díjak mögött, de a kilenc éves kisfiú merész álma valóra vált. Megismerte a világot.

Fotó és szöveg:

– paksi –

VÉSZTŐI SZILÁNKOK

Sokat emlegetett szólam, de sajnos igaz, hogy a munkanélküliség a cigányságot érintette a legnagyobb létszámban. Ők kerültek ki legelőször a munkahelyekről, és ők azok, akiknek ebből a kritikus helyzetből szinte alig van esélyük, hogy önmaguk erejéből kikerüljenek.

A Békés megyei Vésztőn két családdal beszélgettem. Pontosabban, hallgattam végig mindennapos gondjaikat, mert hiszek abban, hogy sokszor már az is segítség, ha csak odafigyelünk a másikra.

Mohácsi László egyedül neveli két lányát. Feleségét 1986-ban veszítette el. Azóta hármában élnek meg mindennapi harcukat a holnapért.

– Csak küszködünk – mondja. – Munkahelyre nem vesznek fel, mivel börtönben voltam. Semmiféle járadékot nem kapok, mert nem volt munkahelyem. Bár a börtön leigazolta, hogy ott mennyi volt a keresetem, de az kevésnek bizonyult. Ezt megelőzőleg a költségvetési üzemben dolgoztam, egy évet. Azt sem veszik figyelembe. 1800 Ft nevelési segílyt kapok, de azt is jegyben. A havi egy főre eső jövedelmünk 1170 Ft. Ebből kellene megélnünk. Nem kívánom senkinek... 3 nappal ezelőtt rúgott meg a ló. Bent kellett

volna maradnom a kórházban, de a lányok miatt hazaszöktem. Még azt sem lehet mondani, hogy alkalmi munkából élünk, mert Vésztőn az sincs. Elmegyünk, felvesszük a sörös, vagy pálinkásüveget, annak az árából kijön egy kenyérre való. Itt csak azzal a feltétellel lehet megélni, ha az ember olyanhoz nyúl, ami nem az övé. Ez az állam kényszeríti rá. Mert ha az én lányom azt mondja, hogy adj nekem egy darab kenyeret, és nem tudok, ez egyszer-kétszer

még elmegy, de harmadszorra már nem tudom azt mondani, hogy nincs. A gyerekeimért én mindent megteszek.

Amíg börtönben voltam, a gyerekeket a testvérem vette magához. Mikorra kiszabadultam, a lakásomat teljes egészében tönkretették. Lakhatatlan állapotban volt. Mert annak idején, kiadtuk a lakást albérletbe. Kértük, hogy az albérlet díját helyezték el vagy az OTP-nél, vagy a takarékszövetkezetnél, hogy amikor ki-kerülök, legyen egy kis pénz, amiből lábra tudok állni. Sajnos, nem így történt. Egyszerűen odaadták egy emberek, aki teljesen tönkre tette. Ha nincs Lakatos Oszkár, ha nincs a református egyház, akkor nincs a gyerekeimnek hol lefeküdniük, nincs

mivel takarózniuk. Rádásul, mikor visszaköltöztem, még az áramot is kivették. Minden ok nélkül. Akárhová mentem, senki nem tudta megmondani, hogy miért. Annyit mondtak, hogy 12 ezer forintért visszateszik. Nem tudom, hogy mennyi villanyszámla elmaradást csináltak nekem a lakók, de azt én mind kifizettem, és mégis levágták a drótot. Azóta küszködöm, küszködünk. A lányaim néha, ha alkalom van, eljárnak libát tépni. Nehéz, fáradtságos munka, de egy kis pénzt jelent a családnak.

*

Keresztesi Kálmánék udvara gyerekzsivajtól hangos. Tízen vannak. Akár az orgonasípok Kicsi, még kisebb.

– A férjem munkanélküli, én háztartásbeli vagyok. A polgármesteri hivataltól kapok egy kis nevelési segélyt, de az rámege a kisgyerekekre. Most a hivatal lefogott a nagylányom ballagási öltönyére 12 ezer forintot, úgyhogy tíz fillért nem kapok, majd csak augusztusban. Én beteges, gyenge vagyok, mindig rosszul érzem magam. Az orvos azt javasolta, hogy igyak egy kis kávéit, mert nagyon alacsony a vérnyomásom. A nagylányom jött el, mert senki nincs, aki segíteni tudna a háztartásban.

– A férje, mielőtt munkanélküli lett, hol dolgozott?

– A magasépítőknél, Békéscsabán. 21 évet dolgozott le náluk. Mostmár a munkanélküli segélye is lejárt. A községtől kap egy kis pénzt, 5100 Ft-ot. Szegény helyzetben vagyunk. Kapom ugyan a nevelési segélyt, de jegyen. Meg kaptam néhányszor rendkívüli segélyt is. 1000 Ft-ot, de most tessék elgondolni, hogy az a kis pénz mi csoda ennyi sok gyerekre? Egy ke-

nyér nekünk nem elég. Nekünk háromszor 3 kilós kenyér kell egy napra. Mert mi tizenketten vagyunk.

– Vilma, mióta épül ez a ház? Úgy látom, még mindig van rajta bőven tennivaló.

– 1979-ben kezdtük el építeni. És azóta nem jutunk egyről a kettőre.

Keresztesi Kálmánék udvara gyerekzsivajtól hangos. Kicsi, még kisebb. Akár az orgonasípok. Tízen vannak. Ők vajon meddig görgetik még tovább az apák lemaradását?

Paksi Éva

Hiszem és vallom, hogy van cigány magyar barátság

A bajban válllik el, hogy ki az igazi barát – szól a közmondás. Ennek bizonyítéka két olyan ember egy életen át tartó barátsága, akik más-más kultúrával rendelkeznek. A baj azonban olyan összetartozásra sarkallta őket, amely a mai napig is példa értékű lehet a cigány és magyar emberek között.

A történet szereplői, **Pongrácz Lajos** és **Lévai Emil**, együtt szolgáltak a II. világháborúban. Mindkettőjüket jól ismertem, sajnos, már egyik sincs az élők sorában.

– Ha Emil koma nem lett volna velem, akkor én sohasem jöttem volna haza a háborúból – mondogatta Pongrácz Lajos bácsi öregkorában.

– Mesélje el, Lajos bácsi, hogy mi történt ott magukkal – kértem őt annak idején.

– Az orosz fronton, golyózápor között vonultunk vissza – felé Emil bátyáddal, amikor én beteg lettem. Emil koma

előbb a puskámat vette át tőlem, majd a „borjúmat” (háti zsák), végül engem is a hátára vett. Ez így ment napokon át – emlékezett vissza Lajos bácsi. – Hiába mondtam a komámnak, hogy tegyen le, és hagyjon ott, majd lesz velem valami, majd csak megsegít az Isten.

– Nem hagylak itt komám. Hamarosan meggyógyulsz és mindketten hazajutunk a családunkhoz, válaszolta Emil bátyád.

Úgy is lett. A cigány önzetlenségből és becsületességből jelesre vizsgázott. Nem hagyta el földijét, habár emberfeletti erőfeszítést kellett érte kifejtenie.

Lévai Emil, a sokak által megvetett cigány, ezzel a cselekedetével megérdemli, hogy a Vésztőn kívül élő emberek is megismerjék nemes cselekedetét.

Lakatos Oszkár

Koszorúk a „cigányhercegnek”

Emlékezés Benczi Gyula primásra

Lelkes nyíregyházi patrióták, mindennekelőt **dr. Fazekas Árpád** gyermekgyógyász főorvos kutatómunkájának köszönhető, hogy nyomára bukkantak a megyeszékhely Északi temetőjében Benczi Gyulának, a híres primásnak és családjának a sírboltjára. Krúdy Gyula a Nyírség és a cigány zene szerelmese így emlékezett Benczi Gyulára: „A vármegyének **Jósa András** doktor után (róla nevezték el a megyei kórházat), Benczi Gyula volt a másik nevezetessége.

Fazekas Árpád főorvos úrnak köszönhető, hogy Benczi halálának 75. évfordulóján méltón emlékezett meg Nyíregyháza a híres cigányprimásról. Ő gondoskodott a város szépítőjével és a temetke-

zési vállalattal, hogy a megemlékezés napjára rendbe tegyék a sírt, s az egykori Európa Szállón a Vay Ádám utcán lévő épület falán elhelyeztetett emléktáblát.

Így kerülhetett sor május 21-én Benczi Gyula sírjának és emléktáblájának a megkoszorúzására. Benczi Beregszászon született, azonban sikereinek legfontosabb színtere Nyíregyháza volt. Innen indult külföldi turnéira, s legszívesebben ideért vissza. 1918 május 21-én halt meg Nyíregyházán Kossuth Lajos utcai lakásán.

Benczi Gyula, akit Krúdy cigányhercegnek becézett olyan népszerű volt, hogy amikor meghírdették: turnéra indul külföldre a zenekarával, hangversenyt adott az Európa Szállóban. Erre az időre felfüggesztette játékát még a színház is, mert

teljesen kiürült. Benczi Gyula korának és a 16 tagú zenekara a leghíresebb Verdi, Rossini, Puccini stb. operákkal, verbunkosokkal, Kálmán, Lehár keringőkkel, Liszt híres műveivel kedveskedett közönségének.

A nótázást kétszázig abba sem hagyta. Benczi Gyula korának egyik legkiválóbb cigányprimása volt. Eleinte a budapesti **Sárközy Ferkó** (1820–1890) cigányprimásnál tanult, és volt kosztos cigány fiú, majd beiratkozott a Nemzeti Zenedébe. Így lett később Nyíregyháza leghíresebb művésze és az ország legvagyonosabb zenekarvezetője.

Hosszú lenne felsorolni, milyen híres művészek játszottak a zenekarában. Így többek között idős nagykállói **Sáray Elemér** már 14

évesen segédprimása volt: ipolysági **Balog János** dédunokájának férje: **Sovánska Nándor**, továbbá az 1890-es évek híres párizsi zenekarvezetői: **Fórika József** és **Tatár Pista**.

Figyelmet érdemel, amit **Markó Miklós** újságíró, a Régi magyar urak és cigányzenészek történelmi c. könyv (ún. Cigány Album, 427 képpel!) szerzője írt 1927-ben Bencziről: „Midőn **Berkes Lajos**, a Nemzeti Kaszinó cigánya 1885-ben meghalt, néhány Párizsban időző magyar főúr ekkor hozta magával **Bogár Patikárius Ferkót** és zenekarát, hogy a kaszinó közte és Benczi Gyula között válasszon.” Akkor Patikárius győzött, de nyert Szabolcs Szaunár Bereg vármegye

is, mert Benczi Gyula megmaradt a Nyírség közönségének.

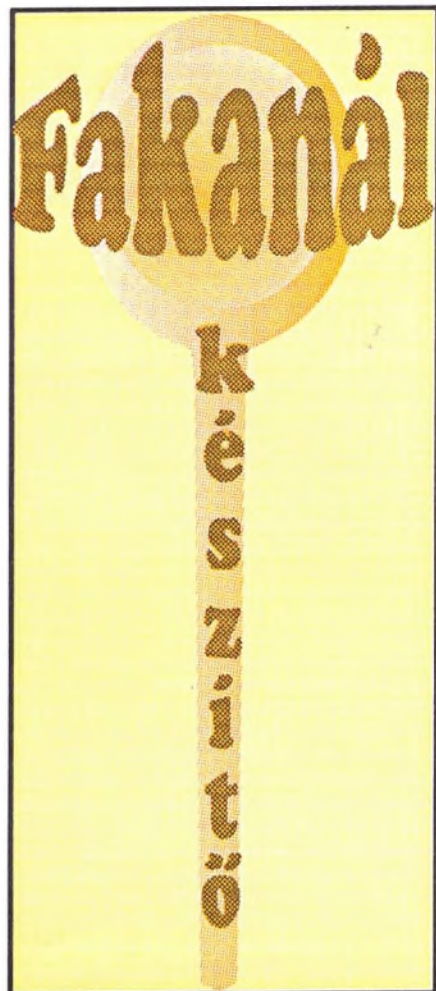
Az utókor háláját és tiszteletét fejezte ki azzal, hogy sírjánál (Északi temető XIV. parcella 68. sírhely) és a belvárosban a régi Európa Szálló falán 1971-ben elhelyezett emléktáblájánál (Vay Ádám út 6.) koszorúzási ünnepséget rendezett. A temetőben a megemlékezést kezdeményező és a sírt felfedező **dr. Fazekas Árpád** főorvos méltatta a híres cigányprimás érdemeit, az emléktáblánál **dr. Margócsy József** a Bessenyei György Tanárképző Főiskola nyugalmazott főigazgatója, irodalomtörténész idézte Krúdy cigányhercegének historikus emlékét. Lerótták kegyeletüket: a városi polgármesteri hivatal és a megyei önkormányzat vezetői is.

F. K.

EGY KIS LAKÁSKULTÚRA

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében járva Tiszalucon találtunk ezekre a szép házakra — nyomban lencsevégre kaptuk.
Reméljük, nem csak nekünk tetszenek...

November 27-én indultunk el haza gyalog, mert vonatközlekedés még alig-alig volt. Főleg a személyszállítás akadozott. Dunaföldvárig jutottunk el. Mivel este volt, mondtuk, hogy keresni kell valahol egy épületet, ahol a hideg elől be tudunk húzódni. Főleg az asszonyok miatt, de sehol sem találtunk egyetlen egy elhagyott épületet sem. Mentünk hát a határba, legalább egy szalmakazlat találhánk, oda befűrnánk magunkat. Kint a község végén magyar katonák szállására akadtunk. Halljátok testvéreim, eszem a szíveteket, itt mi nem jó helyen járunk, ha magyar katonák vannak, akkor itt még nem járt a front, vagy visszaverték az oroszokat – mondta Béla, a Dezső bátyja. Menjünk innen, mennél hamarabb. Ide figyelj öcsém, mondta neki apám, minket már annyi rossz ért, hogy sok lehet. Az uton német csendőrök vannak. Ezek itt magyar katonák. Bekéredzkedek, mert néhéd már nem bír menni. Oda is ment a katonákhoz, elmondta kik vagyunk, honnan jövünk, hova tartunk, és szeretnénk este itt megpihenni. A katonára is lett. Lekísért bennünket az udvar hátuljára, tele volt a helység szalmával.

Ahogy ott helyezkedünk, az öreg Péter megszólal: Eszem a szíveteket, most estünk csak csapdába. A szalma alatt halottak vannak, és nem is olyan régen lőhettek agyon őket, mert nézzétek csupa vér a kezem. Nem tudom, hol van a többi katona, de itt én ezen az egy katonán kívül egy lelket sem látok, gondolkozott hangosan Béla. Ide figyeljétek, én kimegyek hozzá, ti pedig addig bontsátok meg a kerítést, aztán szép csendben bújjatok ki rajta, és menjetek az árokba. Ahogy én láttam, elég mély árok húzódik ott hátul.

Béla elindult a katona felé. Állj meg ott, ahol vagy, az anyád kormos istenit. Innen schova nem mehettek addig, amíg a szalma alatt lévő holtakat el nem temetítek. Azt hiszitek, hogy magam vagyok? Ott bent a házban még 10 katona van. Egy szavamba kerül, és ti is a szalma alá kerültek. Úgysem jutok ki a faluból, a Duna mindkét oldala frontvonal – mondta a katona. Béla azonban katonaviselt ember volt, tudta, vagy legalábbis sejtette, hogy itt már elvonult a front. A szerencsétlen katona valahogy megúsza a mészárlást, és

nem akarta a társait temetetlenül hagyni. Erről aztán később meg is győződünk, mert a faluba megjöttek az oroszok. Köztük volt az a magyar tolmács is, aki a majorban is a tisztekkel volt. A szerencsétlen magyar katonának azonnal elment a kedve a fenyegetéstől, mihelyst meglátta az oroszokat. Elvették a fegyverét és bezárták a lakásba. A halottakat végül aztán mégis nekünk kellett eltemetni. Onnan Kiskunfélegyházáig zökkenőmentesen jutottunk el. Ott viszont a román katonákkal gyűlt meg az asszonyaink baja. Nem akarok kegyeletet sérteni, hiszen már többsége nem él, de kevés egyedülálló asszony úszta meg a román katonák kíváncsiságát. Lehet, hogy engem ezért, akinek ez majd a kezébe jut, meg fog vetni, de az az igazság, hogy itt is az oroszok segítettek rajtunk. Az a papír, amit az uradalmi majorban kaptunk, innen már hazáig segített bennünket. Még a vonatra is ennek

ben a csendőrök verései, a nélkülözés, a sokszor éhen végzett munka kifejtette hatását. Ketten meghaltak, egy ember olyan betegséget kapott, hogy élete végéig hordozta. Nyomorult, magatehetetlen emberré vált.

Végre, a háborúnak is vége lett. Azt gondoltuk, itt most már meg fog szűnni a nélkülözés, és nem kell félni a csendőröktől, de tévedtünk. A mi helyzetünk semmit sem változott, csak most már nem csendőrök zaklattak bennünket, hanem a policájok. Karszalagos káderezett csőrókból lett a törvény. 1945 tavaszán a cigánytelepen tifusz tombolt. Azon kívül, hogy gyógyszert kaptak a betegek, semmi de semmi mást, mivel a telep emiatt le volt zárva. Éjjelenként szökdöstünk némi ennivaló után. Bada Janesinak meg Lajosnak akkor ragyon sokat köszönhettek a cigányok, mert Romániából sok olyan élelmiszert, lovakat, birkákat csempészték át, amit itt pénzé

tettek, és azt a cigányok közt elosztották. Ebben az évben temettem el a németet, aki a meggyalázását követően már amúgy is rones-

Deportáltak

Emlékeit elmondja a vésztői Jónás Lajos

a papírnak a segítségével jutottunk fel, és jöttünk le Békéscsabáig, majd onnan az akkor Vésztőig közlekedő vici-nálissal hazáig.

December 19-én érkeztünk Vésztőre. És elkezdődött ismételt az a szenvedés, ami közel két éve tartott. Ennivaló semmi, kéregetni nincs kitől, a magyar embernek is elvitte a háború. Emlékszem rá, egész télen egyetlen egyszer laktam jól. Apám és Oszkár bácsi kimentek a Fási kastélyhoz. Ott a szolgálok már egyedül lakott, a gróf is elmenekült. Összevágtak egy csomó fát, és ezért kaptak egy-egy tarisznya lisztet és kukoricadarát, meg egy-egy darab szalonát. Anyám sparhelten süttött pogácsája és kása akkor olyan finom volt, mint most a legjobban elkészített sütemény vagy bármilyen más. Szegény apám, az ő részét a rongyos nagykabátjába dugdosta nekem, meg az akkor már beteg nénémnek. Eljött a tavasz, az a szomorú tavasz, amely egy 15 éves gyereknek a szabadságot, a játékot jelenthette volna, azonban az a sok, amit mint deportáltak átéltünk, kezdte éreztetni hatását. Abban az év-

csá lett. Ezt tetőzte még a tifusz.

Most olyan dologról beszélek, amit ti fiatalok nem ismertek, és soha ne is ismerjétek meg. Arról a kötelező munkáról, ami a szocialista társadalomként indított akkori politikának mai napig is szégyellnie kellene. Mert akkor itt Vésztőn így zajlott a cigányság kihasználása és megaláztatása, ahogyan itt én most elmondom. Mint már említettem, mi nem kaptunk munkát sem az uraktól, és 1951-ig a kommunistáktól sem. Ezért az akkori községi vezetés úgy rendelkezett, hogy kizárólag csak a cigányoknak minden héten a község házában közmunkát kell végezni. Természetesen ingyen és díjmentesen. Aki erre nem hajlandó, azt öt nap fogdára ítélik. Az úgy történt, hogy kijött a községi megbízott, aki olyan személy volt, mint az előző kisbíró, és kihirdette, hány nő és hány férfi kell aznap. A cigánybíró dolga volt nyilván tartani, hogy ki következik. Felmentek és ott elvégeztették velük mindazt a mocskos munkát, amit magyar ember nem végzett el.

Lakatos Oszkár

Kökény Róbert illusztrációja

1. A születés bejelentéséhez szükséges okmányok:

– ha a szülők házasságban élnek, be kell mutatni az apa és anya személyi igazolványát, valamint a házassági anyakönyvi kivonatukat.

– ha a szülők nem élnek házasságban, a következő okmányok bemutatására van szükség:

- az apa teljes hatályú apai elismerő nyilatkozata /amennyiben ilyenről rendelkezik/
- be kell mutatni az anya családi állapotát igazoló okmányt, amely lehet az állandó lakóhely szerinti népszámlálástól hivatalt igazolása, abban az esetben, ha az anya hajadon. Jogerős bírói ítélet, vagy jogerősítő végzés, amennyiben az anya elvált családi állapotú. Ebben az esetben elfogadható a 30 napnál nem régebbi záradékolt házassági anyakönyvi kivonat is, amely az előző házasság megszűnését igazolja.

Ha az anya családi állapota özvegy, be kell mutatni a volt férj halotti anyakönyvi kivonatát.

2. A házasságkötés bejelentéséhez a személyi adatok igazolására feltelesen szükséges irat:

- személyi igazolvány
- a házasulók születési anyakönyvi kivonata.

Személyes nyilatkozatot kell tenni a nőtlen és hajadon családi állapotuknál a családi állapotra.

Ha a családi állapot elvált, személyes nyilatkozatot kell tenni ennek az állapotnak a fenállására, vagy az ezt tanúsító jogerős bontóítéletet be kell mutatni.

Ha a családi állapot özvegy, be kell mutatni a volt házastárs halotti anyakönyvi kivonatát, vagy személyes nyilatkozatot kell tenni erre vonatkozóan.

Az elvált és özvegy családi állapot igazolható a 30 napnál nem régebbi záradékolt házassági anyakönyvi kivonattal is. E helyen is felhívjuk a házasulandók figyelmét, hogy a jövőben házasságukat hitelesen csak a házassági anyakönyvi kivonattal tudják igazolni.

3. A haláleset bejelentéséhez szükséges okmányok:

a. Ha az elhalt nőtlen, vagy hajadon családi állapotú volt:

- az elhalt személyi igazolványa
- az elhalt születési anyakönyve
- az elhalt állandó lakóhelye szerinti népszámlálástól igazolása.

b. Ha az elhalt házas családi állapotú volt:

- az elhalt és túlélő házastárs személyi igazolványa
- az elhalt születési anyakönyvi kivonata
- házassági anyakönyvi kivonatuk.

c. Ha az elhalt elvált családi állapotú volt:

- az elhalt személyi igazolványa
- az elhalt születési anyakönyvi kivonata
- jogerős bírósági bontóítélet, vagy záradékolt házassági anyakönyvi kivonat.

d. Ha az elhalt özvegy családi állapotú volt:

- az elhalt személyi igazolványa
- az elhalt születési anyakönyvi kivonata
- a volt házastárs halotti anyakönyvi kivonata.

Az anyakönyvi ügyintézés során abban az esetben, ha az ügyfél mindazon birtokában van, amelyeket okmánnyal kellene igazolnia az okmányok bemutatása helyett jogában áll személyes nyilatkozatot tenni. Sem okmánnyal, sem személyes nyilatkozattal nem kell az ügyfélnek olyan adatot igazolnia, amely az anyakönyvezés helyén az igazgatási szerv által kezelt nyilvántartásból megállapítható. Pl.: ha a gyermek születési helye Kunhegyes, és a szülők Kunhegyesen kötöttek házasságot, nem kell bemutatniuk a születési anyakönyvezéshez a házassági anyakönyvi kivonatát. Abban az esetben, ha az anya családi állapota hajadon, állandó lakóhelye Kunhegyes, családi állapotát igazoló okmányt nem kell bemutatnia, ha gyermeke Kunhegyesen születik.

Baranya Pál

Életveszélyes állapotban a cigány férfi

Baseballütőkkel verték agyba-főbe

Életveszélyes állapotban van az a cigány férfi, akit egy szkinhed támadott meg szerdán, az egri belváros szívében.

Este kilenc óra után érkezett a bejelentés a rendőrségre, hogy a Bajcsy-Zsilinszky úti tömbbelsőben egy szkinhed kinézetű fiatalember ütöget egy cigány férfit, aki véresen fekszik a földön. Mint Tóth János rendőr őrnagy az egri kapitányság nyomozati alosztályának vezetője a tegnapi sajtótájékoztatón elmondta: az áldozatot, a 34 éves Oláh Dezsőt lakásától száz

méterre támadta meg a tizenhét éves B. Tibor.

A tragikus történet a Dobó téri „Magyar Csikó” borozóban kezdődött, ahol két egri fiatalos lány – T. Edina és B. Beáta – szóváltásba keveredett Oláhhval. A szemtanúk elbeszélése szerint a lányok szidalmazták Oláht, majd a falhoz lökdösték. A cigány férfit menekülés közben érte utol B. Tibor, aki egy kapualjban baseballütővel fejbe verte, majd a földön fekvő embert rugdosni kezdte. Az ifjú szkinhed a kihallgatáson elmondta, hogy a lá-

nyok is a bőrfejük társaságába tartoznak, s mikor látta a dulakodást, szolidaritásból „besegített” nekik. A három fiatal – akik egyébként őrizetben vannak – határozottan állította, hogy mindannyian a szkinhedek ideológiáját vallják, és ennek az eszmének a jegyében élnek és cselekednek.

A megtámadott férfin agyműtétet hajtottak végre a miskolci kórházban. Állapota életveszélyes.

Magyar Hírlap, 1993. június 19.
(Következő lapszámunkban visszatérünk az történetekre. – A szerk.)

SPORTNAP BÉKÉSEN

1993. június 5-én rendezték meg Békés megyében a 12 Lungo Drom tagszervezettel közösen a cigány lakosok X. megyei sportnapját. A már hagyománynak számító sportnap 10 évvel ezelőtt indult Békésről. A kezdeményezés Cs. Varga László volt városi sportfelügyelő és Rácz Rezső nevéhez fűződik. Az eltelt évek alatt a sportnap a megye más-más településein zajlott. A kerek évforduló ismét Békésre hívta a sportot szerető romákat.

A versenyzők atlétikában, női kézilabdában, fiú és férfi kispályás labdarúgásban és vidám vetélkedőkben (kötélhúzás, zsákbanfutás, 11-es rúgás) mérhették össze tudásukat.

A közel félezernyi jelenlévő jó kedvnek a ragyogó időjárás is kedvezett. A rendezvény a sok pozitívum mellett az értékek felszínre hozásában, és az előítéletek gyengítésében is fontos szerepet játszott. Gratulálunk a rendezőknek!

Fotó: Pataki Béla

Gyermekszületés

A szülésben a cigányasszonyok többnyire magukra vannak utalva. Ekkor a férfiak legtöbbször otthon síncsenek. Amikor a szülő nő érzi, hogy eljött az ideje, szól az anyjának vagy a szomszédjának, vizet tesznek fel, melegíteni. A szülésnél egy idősebb, tapasztaltabb asszony szokott segíteni, különösen annál, aki először szül. Aki már többször szült, az maga is tudja, mit kell tennie, és sok esetben önmaga végzi a műveletet. A segítség már akkor kell, amikor a kiesi világra jött.

Az idősebb asszonyok tapasztalatokban, a népi gyógyászatban, a gyógyszer (általában fűvek, vagy más vegyi anyagok) ismeretében kiválóak. Amikor vándoroltak, úton voltak, a kicsi a kicsiből született meg. Az első szülés után néhánynapig jobban óvják az asszonyt. Egyes helyeken hetekig ki sem engedik a házból. Szegényebb helyeken csak egy-két napig tud pihenni, mert menni kell az élet után. A terhességük alatt sem élnek kímélő életet. Ugyanúgy dolgoznak, isznak, esznek, dohányoznak, cipekednek (nagy nehéz batyukat, cso-

magokat, mert a bevásárlást is ők végzik), mint egyébként.

A gyermekek viszonylag kis súllyal születnek, de az anyatején hamar felerősödnek. Az asszonyok a szülést is könnyebben veszik, mint a más nemzetiségűek, mivel nem kényelmesednek el (nincs is rá lehetőségük). A csecsemőt jól lemossák meleg vízzel, a hagyományosan élő cigányoknál olajjal is lekenik, hogy a bőre fényes legyen, de emellett védeltséget is kapjon (indiai szokás). A gyermeket pólyába teszik, vagy nagykendőbe csavarják. Amikor a kicsi felsír, jelzi, hogy éhes, akkor kezdik szoptatni. Ettől kezdve a csecsemő nem az európai időbeosztás szerint táplálkozik, él, hanem a cigány szokásoknak megfelelően. Amikor sír, megszoptatják, akkor eszik, amikor éhes. Gyakorlatilag egésznap eszik. Ezért van az, hogy a baba hamar behozza a születési súly hátrányát. Sok esetben 3–4 évig is szopik a gyermek. Ahogy nőnek fel egymás után, úgy szorítják ki a másikat.

Ma már a kórházi szülés kezd általánossá válni. Általában öt napi pihenés

után engedik ki az anyákat (ha megfelelő a csecsemő súlya). Az anyának otthon csak akkor van lehetősége további pihenésre, ha van segítség. A férfiak a rokonnokkal együtt mennek látogatóba a kórházba, ételt, italt visznek. Az aszonymak levest (tyúklevest, marhahúslevest), sült-húst visznek, hogy az anya minél hamarabb felerősödjön. Első gyermeknek mindenki fiút vár. A többi gyerek neve már nem olyan fontos.

Az újszülöttet régebben lovaskocsival, ma autóval viszik haza (nem számít mibe kerül). A gyermek hazavitelénél a férj nem rúghat be, mert megszólja a rokonság. Amikor a szülés hírért megtudja az apa, akkor sokat iszik, fizet mindenkinek. Mikor a kicsi már otthon van, akkor is sokat iszik az újszülött egészségére. A kocsimában mindenkinek fizet. Az újszülött egészségére mindenkinek innia kell, s ezt a meghívást nem szabad visszautasítani.

zatvíz bekerül a gyomrába, majd a hólyagjába, s végül kipisíli.

8. Érzékeli és nem szereti a fájdalmat. Néha előfordul, hogy a magzatnak a méhen belül injekciót kell adni. Ilyenkor izeg-mozog, fészkelődik, ahogy megérzi a veszélyt, igyekszik a tű elől minél távolabb húzódní.

9. Azonnal reagál a fényre. Ha a kis-mama bikiniben kiül a napra, a baba rendkívül mozgékony lesz.

10. Felismeri a hangot, bár tompítottan jut el hozzá, meg tudja különböztetni az édesanyja, édesapja hangját, vagy azokét, akikét rendszeresen hallja. Az újszülöttel beszélgetni a baba és a mama számára is kellemes élmény, és segíti a kiesi érzelmi fejlődését. Ugyanez igaz a magzatra is.

/Magyar Nők lapja/

Ollóval írtuk...

Amit már a magzat is tud!

Az édesanyjuk méhében a kilenc hónap leteltére váró magzatok sokkal többet tudnak, mint amennyit feltételeznek róluk. Hallanak, ízlelnek, éreznek, és egy sor külső hatásra reagálnak, már a terhesség korai szakaszától. A fogantatásukat követő 10. hétre testük csaknem teljesen kialakul. Az ultrahang-vizsgálatok kimutatták, hogy a babák a 10. és a 12. hét között már jóformán mindent csinálnak, amit a születésük után fognak. A hátralévő időben már csak növekedniük és fejlődniük kell.

Íme néhány titok a megszületés előtti hónapok csodálatos világából:

1. A baba már tud ízlelni, és különösen a cukrot szereti. A terhesség alatt olykor kortyol a magzatvízből, de ha a kismama édességet evett, ez a kortyolgatás gyakoribb lesz.

2. A magzat hall és válaszol is a hangokra és a rezgésekre, s ez a képessége a fejlődésével párhuzamosan erősödik. Ha alszik, a magzatról dudaszó hallatszik be a szobába, az anyától édesanyja pocakjára rezgő hangvillát tesznek, akkor felébred.

3. A negyedik honaptól érzékeli az érintést is. Ha az ajkát vagy az arcát megérintik, akkor – akárcsak az újszülöt-

tek – elfordítja a fejét az emlőt keresve.
Ez egyfajta túlélési reflex.

4. A baba tudja, mennyire fontos a nyugodt éjszakai alvás, s neki is megvan az alvás-ébredési ritmusa. Ám az anyaméhben kicsit nehéz megkülönböztetni az éjszakát a nappaltól, így előfordulhat, hogy akkor a legéberebb, amikor az anyukája aludni szeretne.

5. Felismerik a számukra kedves dallamokat. Egy kísérlet keretében Írországban a kismamákkal az amerikai Szoniszédok tévésorozatot nézték. A szakemberek megfigyelték, hogy a születés után ezek az újszülöttek azonnal megnyugodtak, ha meghallották a film zenéjét. Feltehetően azért, mert a sorozatot nézve az anyukák kényelmesen elhelyezkedtek és pihentek, így a babákban ez a zene a nyugalom és a pihenés idejét jelentette. Sok édesanya beszámol arról is, hogy az újszülöttek bizonyos zenére ugyanúgy reagálnak, ahogy ezt ők tették a terhesség alatt.

6. Mindannyian tudjuk, hogy a dohányzás milyen ártalmas, és tudják ezt a magzatok is. A nikotin – más kémiai anyagokhoz hasonlóan – a méhlepényen át bekerül a baba vérkeringésébe. Egy perccel azután, hogy a mama rágyújtott, a baba szívverése felgyorsul. Azok a kismamák, akik dohányoznak, kisebb újszülötteket hoznak a világra, mivel a nikotin lassítja a fejlődést.

7. Amikor a természet szólítja, a baba is felel – a 12. héttől pisil. A lenyelt mag-

Tiszabőn, a Freinet-műhelybeli „palacsintás” gyerekek (ismerősök, olvasók hívják így őket) készítik a fenti fejcímmel megjelenő Palacsinta című osztályújságot. A műhelyben folyó munka a gyerekek szabad önkifejezésére, öntevékenységre, a kísérletező munkára épül, miközben az alkotók ismeretei, készségeik és személyiségük egyre fejlődik, formálódik. Örömmel adunk helyt bemutatkozásuknak, és gratulálunk szárnypróbálgatásaikhoz — munkájuk szeretete tükröződik benne!

A szerkesztőség

Mága Dóra

A két macska

Egyszer megyek haza, látok két macskát a kéményen. Hal-lom, hogy beszélgetnek. Azt mondja a Ciri: Gyere vereked-jünk! Mondja erre Pici: Jó, majd meglátjuk, hogy ki az erő-sebb! Ekkor lementek a földre. Én meg lestem, hogy vereked-nek. Ciri belekapott a hajába Picinek. Pici meg pofán vágta, és kicsikarta. Aztán odamentem és szétvettem őket. Majdnem megverték engem, én is verekedtem velük. Aztán hazamen-tem, és mondta anyukám, hogy ki vert meg. Én mondtam,

hogy két macska. Anyukám sokat nevetett. Aztán mondtam apukámnak, ő sem hitte el, és ő is nevetett sokat.

Bíró Emese

A csodalámpa

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember. Annak volt egy fia. Az a fiú egy napon talált egy csodalámpát. Ahogy ment hazafelé a fiútól a lámpát elvették a nagy gyere-kek, és dobálták egymásnak. Ahogy dobálták, a lámpából ki-jött egy szellem. Azt mondta a szellem, hogy kívánjanak vala-mit, de a nagyfiúk úgy megijedtek, hogy mind elszaladtak, talán még mindig szaladnak, ha meg nem haltak. A fiú felvette a lámpát, hazavitte, kívánt maguknak házat, gazdagságot, és boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

Mága Barna

A betörés

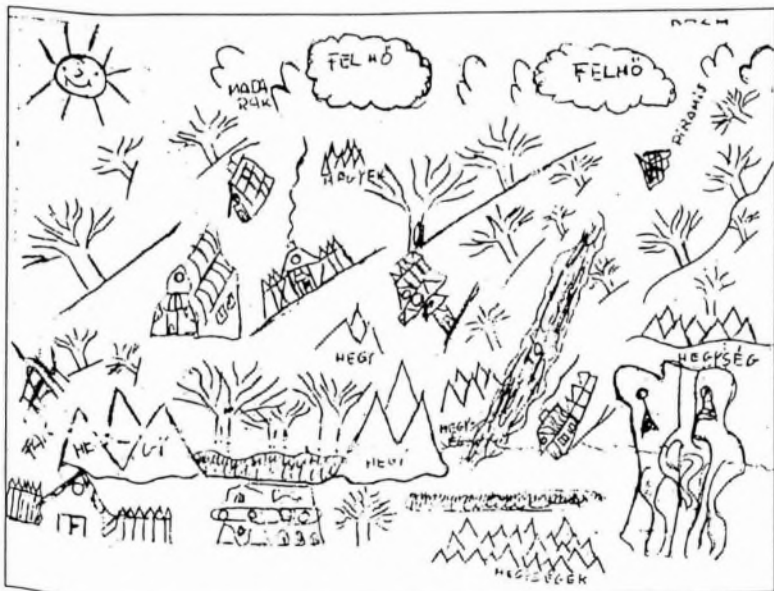
Reggel felkeltem, és jöttem az iskolába. Amikor beértem Pista mondta, hogy betörték a termünkbe. Én megkérdeztem tanár bácsit, hogy igaz-e, azt mondta, hogy igen. Jöttünk befe-lé, és minden szét volt hajigálva, ceruzák, minden. Gabinak szerencsére nem vitték el a rolliját. Az osz-tály pénzét, 240 Ft-ot elvitték. Aki betört, azt is meg-bánja, hogy megszületett, kerülje a kezemet, mert ha-lál fia.

Mága Edit

Péntek

Péntek reggel anyukám nem akart elengedni az is-kolába. Apukám lefizette leát, hogy lessen a kislány-ra, mert anyukám elment igazolványt csináltatni, és így mégis eljöhettam. Amikor odaértem, a Dénes ta-nár bácsi volt velünk és megint az ásokkal tanultunk, mint a múlt héten.

De azért ki lehetett bírni. Anyukám azt is mondta, hogyha el merek menni az iskolába, akkor nem en-ged el a farsangra. De én csak eljöttem, mert azt akartam, hogy a tanár bácsi örüljön, és hogy marad-jak minden csütörtökön a bulin.

KIADÓ: TISZABŐI FREINET-MŰHELY
5232 TISZABŐ ALT. ISK. MÁJUS 1. UT. 1-3
ÖTÖLIK B. OSZTÁLY PALACSINTA SZERKESZTŐSÉG

H Í R E K

A szolnoki Loli Jag és a Sabah cigány folklóregyüttes műsorukkal kedveskedtek a Tiszaigetben pihenő mozgássérült gyermekeknek

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot
..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

Előfizetési díj egy évre: 114 Ft, fél évre: 57 Ft

A megrendelőlapot és az előfizetés díját a szerkesztőség címére kell eljuttatni:
5000 Szolnok, Szapáry út 19.
Telefon/fax: 56/420-110

Előfizethető rózsaszínű postai utalványon.

A Jász-Nagykun-Szolnok megyei közgyűlés és a Népjóléti Minisztérium rendezésében tartottak június közepén tanácskozást Szolnokon, a Megyeházán. A tanácskozás a polgármesteri hivatalok munkatársai, a cigány családsegítők, önkormányzati képviselők, szószólók és az érdekképviseleti szervek részvételével zajlott.

Dr. Bottyán Menyhértnek, a Művelődési és Népjóléti Iroda vezető helyettesének megnyitóját követően Dr. Bánlaky Pál és Nyári László, a Népjóléti Minisztérium munkatársai tartottak előadást. Témájuk a cigány családok anyagi helyzete, életkörülménye és gyermekeik iskoláztatása volt.

A CÉSZ rendezésében

A Magyarországi Cigányok Önkormányzati Érdekegyeztető és Képviseleti Szervezetének Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Elnöksége tartott tanácskozást 1993. június 8-án Szolnokon. A tanácskozásra az önkormányzati cigány képviselők, szószólók és cigány családsegítők kaptak meghívást. Napirendi pontként szerepelt többek között a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvénytervezet, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény és a cigány családsegítők munkatapasztalatai.

Mezőberényi konferencia

Főleg a magyarországi cigányság helyzetével foglalkoztak azon az ötnapos etnikai és kisebbségkonferencián, amely június 28-án délután kezdődött Mezőberényben.

Az Eötvös József Cigány-Magyar Pedagógiai Társaság szervezésében cigány diplomások, pedagógusok tanácskoznak például a speciális szakiskola fejlesztésének lehetőségeiről, a kismesterségek oktatásáról, a cigány családok helyzetéről, a népfőiskolák és a cigányság szerepéről.

Szó lesz a tanácskozáson a kisebbségtörvényről – Békés megyében lévén a helyszín, a békési, valamint a határon túli kisebbségek helyzetéről.

Csütörtökön késő délután A demokráciában a kisebbségek jövője, a cigányság szerepe címmel fórumot tartanak, melyen válaszadóként részt vesz a hat parlamenti párt frakcióvezetője. Az etnikai és kisebbségkonferencia Békés megyei tehetőségi versennyel zárul pénteken.

/Magyar Hírlap/

A fiúk továbbra is keményen dolgoznak

1/4. számunkban hírt adtunk a Lungo Drom foglalkoztatásában Szolnokon közhasznú munkát vállaló munkanélküli emberekről. Felvételünk róluk készült — folytatják kemény, hasznos munkájukat.

Országos vásárok naptára

1993. július hónap

R Ö V I D Í T É S E K

oák. = országos állat- és
kírákó vásár

ok. = országos kírákó vásár

bv. = búcsúvásár

osk. = országos sertés- és
kírákó vásár

oá. = országos állatvásár

oá+mgv. = országos állat- és
munkagép vásár

av+mgv. = autó- és munkagép vásár

av. = autóvásár

Július 1. (csütörtök)

Encs	oák.
Ónod	oák.
Vésztő	oák.
Zalakomár	oá.

Július 2. (péntek)

Gyula	oák.
Hódmezővásárhely	oá.
Tiszavasvári	oá.

Július 3. (szombat)

Abony	oá.
Balatonkiliti	av.
Békéscsaba	oák.
Debrecen	av.
Füzesabony	av.
Gyula	av.
Jászberény	av.
Marcali	oák.
Marcali	av+mgv.
Pécs	oák.
Pécs	av.
Zirc	oák.

Július 4. (vasárnap)

Bak	av.
Cegléd	av.
Csesztreg	bv.
Csongrád	oák.
Csorna	oák.
Debrecen	av.
Dunaörs	av.
Elek	bv.
Gyomaendrőd	oák.
Győr	av.
Hódmezővásárhely	av.
Jászapáti	oák.
Jászládány	bv.
Kaposvár	ok.
Kapuvár	av.
Kiskunfélegyháza	oák.
Kiskunhalas	oák.
Kiskunhalas	av.
Kistelek	oák.
Lajosmizse	oák.
Lajosmizse	av.
Miskolc	av.
Nagykanizsa-Kiskani-	bv.
zsa	bv.
Nagykőrös	av.
Nyíregyháza	av.
Pécs	oák.
Pécs	av.
Sülysáp	oák.
Szeged	av.
Szentes	av.
Szolnok	av.
Tiszakécske	av.
Törökszentmiklós	av.
Tüskeszenterpéter	bv.
Vecses	oák.
Zalaszentmihály	bv.

Július 5. (hétfő)

Kölcse	oák.
Ráckeve	oák.
Vindornyaszőlős	bv.

Július 6. (kedd)

Abaujszántó	oák.
Beled	oák.
Cegléd	oá.
Tiszaluc	oák.

Július 7. (szerda)

Miskolc	oák.
Tornyiszentmiklós	ok.
Tura	oák.
Zalalövő	ok.

Július 8. (csütörtök)

Alesag	bv.
--------	-----

Július 9. (péntek)

Acsalag	bv.
Sásd	oák.
Sásd	av.
Tiszavasvári	oá.

Július 10. (szombat)

Apc	oák.
Balatonkiliti	av.
Bátaszék	oák.
Bátaszék	av.
Csákvár	oák.
Debrecen	av.
Déványa	oák.
Herend	av.
Ózd	oák.
Pécs	oá.
Pécs	av.
Tápiószecső	oák.

Július 11. (vasárnap)

Békéscsaba	av.
Dabas	oák.
Debrecen	av.
Dénesfa	bv.
Gödöllő	osk.
Győr	av.
Hatvan	av.
Hódmezővásárhely	av.
Jászdózsza	oák.
Jászkarajenő	oák.
Karcag	oák.
Kecel	oák.
Kistelek	oá+mgv.
Kunhegyes	av.
Marcali	av.
Miskolc	av.
Nagykanizsa-Kiskani-	bv.
zsa	bv.
Nyíregyháza	av.
Ózd	av.
Pásztó	oák.
Pécs	oá.
Pécs	av.

Szabadszállás	oák.
Szarvas	oák.
Szeged	av.
Szeged-Kkd.	ok.
Szentes	oák.
Szolnok	av.
Zalaegerszeg	av.

Július 13. (kedd)

Nádudvar	ok.
Zalaegerszeg	oák.

Július 14. (szerda)

Csorna	oák.
Makó	oák.
Mezőcsát	oák.
Zalalövő	ok.

Július 16. (péntek)

Nyírábrány	oák.
Tiszavasvári	oá.

Július 17. (szombat)

Balatonkiliti	av.
Bercel	oák.
Debrecen	av.
Jászberény	oák.
Memye	oák.
Mezőberény	oák.
Pécs	oá.
Pécs	av.
Romhány	oák.
Szabadhidvég	oák.
Sárbogárd	oák.
Sárszentmihály	oák.
Szeged-Kkd.	oá.
Zalaszentmiklós	ok.

Július 18. (vasárnap)

Alsószeretzsébet	bv.
Bátönytereny	av.
Böhönye	oák.
Cegléd	oák.
Debrecen	av.
Dunaörs	oák.
Győr	av.
Hódmezővásárhely	av.
Jászapáti	av.
Jászládány	oák.
Kaposvár	ok.
Kenderes	oá.
Kisbér	av.
Kkfélegyháza	av.
Kiskőrös	av.
Kunszentmihály	oák.
Kunszentmiklós	oák.
Mezőtúr	ok.
Miskolc	av.
Mórahalom	oák.
Nagygyőr	bv.
Nagykanizsa	av.
Nyíregyháza	av.
Pécs	oá.
Pécs	av.

Sopron	av.
Szabadszállás	av.
Szászvár	oák.
Szászvár	av.
Szeged	av.
Szolnok	av.
Tiszakécske	oák.
Tokaj	oák.
Túrkeve	av.
Vác	oák.
Vác	bv.
Vecses	oák.

Július 19. (hétfő)

Nagydorog	oák.
Sőjtör	ok.
Szendről	oák.
Vág	bv.

Július 20. (kedd)

Hatvan	oák.
Soltvadkert	oák.

Július 21. (szerda)

Hajdúnánás	bv.
Zalalövő	ok.

Július 22. (csütörtök)

Edelény	oák.
Maglóca	bv.

Július 23. (péntek)

Maglóca	bv.
Tiszavasvári	oá.

Július 24. (szombat)

Balatonkiliti	av.
Debrecen	av.
Herend	av.
Kondoros	oák.
Pécs	oá.
Pécs	av.
Sárbogárd	oák.
Szabadhidvég	oák.

Július 25. (vasárnap)

Beled-Vica	bv.
Békéscsaba	av.
Csorna	av.
Debrecen	av.
Gosztola	bc.
Győr	av.
Hódmezővásárhely	av.
Jánoshalma	bv.
Jászákóhalma	bv.
Kallósd	bv.

Kaposvár	av.
Karmacs	bv.
Kistelek	av+mgv.
Kisújszállás	av.
Kunmadaras	oák.
Lenti	av.
Lébény	bv.
Miskolc	av.
Nagykát	oák.
Nagykőrös	oák.
Nyíregyháza	av.
Ózd	av.
Pásztó	av.
Pécs	oák.
Pécs	av.
Pilis	oák.
Sikátor	bv.
Szeged-Kkd.	ok.
Szeged	av.
Szolnok	av.
Tamási	oák.
Tamási	av.
Vindornafok	bv.
Zalalövő-Pataka	bv.
Zalaszentgrót	av.
Zirc	oák.

Július 26. (hétfő)

Kapuvár	oák.
Lébény	bv.
Szany	bv.

Július 27. (kedd)

Sajókaza	oák.
Szany	bv.

Július 28. (szerda)

Zalalövő	ok.
----------	-----

Július 29. (csütörtök)

Szany	ok.
-------	-----

Július 30. (péntek)

Déványa	oá.
Tiszavasvári	oá.

Július 31. (szombat)

Balatonkiliti	av.
Debrecen	av.
Jászárokszállás	oák.
Pécs	oák.
Pécs	av.
Zirc	oák.

Kosztics László alkotása

